

Робота з обдарованою учнівською молоддю: олімпіади 2021/2022 н. р.

Окреслено питання проведення олімпіад, подано статистичні дані та аналіз результативності учнів закладів загальної середньої освіти Волині у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів.

Ключові слова: учні, олімпіада, обдарована особистість.

Mykolaichuk A. V. Work with Gifted Students: Olympiads 2021-2022.

The article outlines the issue of conducting Olympiads, provides statistical data and analysis of the performance of students of general secondary education institutions in Volyn in the III stage of the All-Ukrainian Student Olympiads in academic subjects.

Key words: students, Olympiad, gifted personality.

Постановка питання. Робота з обдарованою учнівською молоддю в теперішній час окреслює конкурентоспроможність України у майбутньому. Існує потреба у створенні умов, які б оптимально сприяли розкриттю можливостей обдарованих особистостей та формуванню інтелектуального потенціалу українського суспільства.

Одним із підходів щодо підвищення мотивації учнів до навчання та підвищення інтелектуального потенціалу як педагога, так і учня є олімпіадна діяльність. Виклики сьогодення спонукають до змін, але олімпіада як фактор стратегій розвитку обдарованої особи є актуальною.

Учнівські олімпіади – своєрідний поштовх до саморозвитку, самопізнання, активної позиції, спонукають до участі у різноманітних онлайн-конкурсах, інтернет-олімпіадах, до науково-дослідницької діяльності, сприяють розвитку обдарувань і педагога, і школяра та підвищують ефективність, продуктивність, якість роботи.

Огляд літератури. Питання організації учнівських олімпіад та підготовки обдарованих дітей до цих змагань розглядали такі науковці, як В. Бондаренко, Т. Вакалюк, І. Волков, А. Гуржій, С. Жуковський, М. Кузичев, А. Ляпунов, В. Матюхін, В. Мельник, Н. Павлова, А. Хуторський та ін. Питаннями методики застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі займалися О. Андреев, В. Биков, Л. Долінер, М. Жалдак, К. Комаров, Т. Сергеева, В. Солдаткін, О. Спірін, Ф. Хаматнуров, В. Шолохович та ін. [1].

Науковці стверджують, що під час підготовки та проведення учнівських олімпіад вдало здійснюється перехід на якісно новий рівень побудови міжособистісної взаємодії між учасниками освітнього процесу щодо розвитку інтелектуального потенціалу школяра та професіоналізму педагога, продукуються, генеруються інноваційні тенденції освітньої галузі.

Метою проведення учнівських олімпіад є виявлення та розвиток обдарованих учнів, стимулювання їх творчого самовдосконалення, підвищення інтересу та зацікавлення їх у поглибленому вивченні предметів, системного тренування олімпіадних навичок, залучення здобувачів освіти до всеукраїнського олімпіадного руху [2].

Виклад основного матеріалу. На обласному рівні в 2021/2022 н. р. проводилися Всеукраїнські учнівські олімпіади із 20 навчальних предметів: українська мова і література, математика, англійська, німецька, французька, іспанська мови, польська мова та література, російська мова та література, фізика, астрономія, хімія, біологія, географія, екологія, економіка, інформатика, інформаційні технології, історія, правознавство, технології (трудове навчання).

Унаслідок карантинних обмежень, пов'язаних із поширенням коронавірусу, кількість учасників була меншою порівняно з попередніми роками. Також деякі райони (Ковельський, Камінь-Каширський) та міські територіальні громади (Володимир-Волинська,

Ковельська) прийняли рішення про відміну II (районного) етапу. Таким чином, здобувачі освіти відповідних адміністративних одиниць брали участь в олімпіадах з фізики та астрономії так, як II етап із цих предметів за згодою відповідних керівників управлінь освітою проводив відділ фізико-математичних дисциплін Інституту (завідувач Савош В. О.) – в очній формі з використанням дистанційних технологій.

За завданнями Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти у листопаді–грудні відбувся II етап олімпіад. Переможці II етапу та переможці Волинської учнівської інтернет-олімпіади з інформатики, XVIII Обласної математичної олімпіади імені Академіка Михайла Кравчука брали участь у III етапі.

Загалом у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів, який проводився протягом січня–лютого 2022 року, взяв участь 691 учень (у 2020 році – 1410 учнів, у 2019 – 1443) закладів загальної середньої освіти Волинської області.

Матеріально-технічну базу для проведення III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад (з астрономії, української мови та літератури, англійської, французької, польської мов; біології, фізики, хімії та екології – теоретичний тур; географії, математики, правознавства, економіки, інформатики, інформаційних технологій) та створення безпечних умов для виконання олімпіадних завдань, харчування учасників олімпіад, проживання учасників і керівників команд надавав Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (ректор Бойчук П. М.).

Проведення III етапу олімпіади з технологій (трудове навчання) відбувалося на базі Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс № 26 Луцької міської ради» (директор Леуш І. О.).

Практичний тур III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії проводився на базі Волинського національного університету імені Лесі Українки (кафедра хімії та технологій), експериментальний тур олімпіади з фізики, презентаційний тур з екології, олімпіади з німецької, іспанської мов та історії – на базі Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Обласний етап учнівських олімпіад з математики, біології, інформатики й інформаційних технологій проводився за графіком та єдиними завданнями Міністерства освіти і науки України. З інших навчальних предметів завдання розробляли предметно-методичні комісії. До роботи у складі журі були залучені викладачі та науковці Волинського національного університету імені Лесі Українки, Луцького національного технічного університету,

педагоги області, які мають високі досягнення в освітній діяльності.

Переможцями III етапу олімпіад стали 349 учнів 7–11 класів, що становить 51 % загальної кількості учасників, з яких: 70 – показали найкращі результати, виборовши I місце, 108 – II і 171 – III місце; у тому числі: 93 переможці – учні ліцеїв обласного підпорядкування, 92 – районних (сільських/селищних/міських ЗЗСО), 164 – міських.

Найвищий показник результативності продемонстрували учні: міських ЗЗСО – із 231 учасника 164 переможці, що становить 71 %; ліцеїв обласного підпорядкування – 51 %, районних ЗЗСО (сільські/селищні/міські ТГ) – 33 %.

За кількістю переможців у III етапі олімпіад серед районів високі позиції займають Луцький (44), Володимир-Волинський (32).

У Луцькому районі найактивнішу участь проявили такі територіальні громади: Горохівська МТГ – 12 переможців, 47 учасників, Рожищенська МТГ – 18 переможців, 42 учасники, Підгайцівська СТГ – три переможці, 11 учасників, Колківська – три переможці з трьох учасників, Ківерцівська – два переможці, три учасники, Боратинська та Городищенська – по два переможці, Берестечківська та Доросинівська – по одному переможцю.

У Володимир-Волинському районі: Локачинська селищна територіальна громада – 12 переможців із 37 учасників, Іваничівська – вісім переможців із 30 учасників, Зимнівська – п'ять із 16, Затурцівська – чотири з 13, Оваднівська – три з 11.

Серед міських територіальних громад: Луцька МТГ (120) та Нововолинська МТГ (38).

У Луцькій МТГ найкращу активність продемонстрували такі ЗЗСО: Комунальний заклад «Луцький навчально-виховний комплекс № 9 Луцької міської ради» – 28 переможців із 30 учасників, у тому числі 12 перших місць, вісім других, вісім третіх; Ліцей № 14 імені Василя Сухомлинського – 15 переможців з 18 учасників, Гімназія № 18 – 14 переможців із 20 учасників, Гімназія № 4 імені Модеста Левицького – 11 із 15, № 26 – дев'ять із 13, Ліцей № 21 імені Михайла Кравчука – шість із семи.

У Нововолинській МТГ лідирує Ліцей № 1 – 11 переможців із 16 учасників, № 2 – вісім із 12, № 4 – п'ять із п'яти, № 8 – п'ять із восьми, № 5 – три з семи, № 6 – три з чотирьох, № 3 – один із трьох, № 7 – один переможець, Грядівський ліцей – один із двох.

Серед ліцеїв обласного підпорядкування лідирують Волинський науковий (37), Нововолинський науковий (22), а далі у такій послідовності: Волинський обласний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Небесної сотні (18),

Методичні публікації

Володимир-Волинський ліцей «Центр освіти» (11), Княгининівський ліцей (5).

За рейтинговим показником, який визначається відповідно до Положення про олімпіади як частка від ділення загальної кількості балів, набраних усіма переможцями, до загальної кількості учасників олімпіади у розрізі предметів, перші рейтингові позиції розподілилися так: з української мови та літератури, історії, математики, біології, англійської мови, екології, німецької мови, економіки, правознавства, інформаційних технологій, польської мови і літератури, іспанської мови – Луцька міська територіальна громада; з географії і французької мови – Нововолинська міська територіальна громада; з астрономії і разом із Нововолинською МТГ з географії – Волинський науковий ліцей-інтернат, із технологій (трудового навчання) та з інформаційних технологій (на одній позиції з Луцькою МТГ) – Володимир-Волинський ліцей «Центр освіти», з фізики – Ковельська МТГ, з інформатики – Камінь-Каширська РДА, з хімії – Володимир-Волинська МТГ. Зазначимо, що перемогу з хімії, інформатики здобули переможці минулих років, яких допущено рішенням оргкомітету

III етапу за клопотанням від закладів освіти, в яких вони навчаються (табл. 1).

У зв'язку з тим, що II етап олімпіади з фізики провів відділ фізико-математичних дисциплін, то в ньому змогли взяти участь здобувачі освіти усіх адміністративних одиниць області (незалежно від прийнятих рішень місцевих органів управління освітою). Таким чином, свої здібності продемонстрували школярі Ковельщини, зайнявши найвищі позиції в рейтингу.

Аналізуючи результати участі здобувачів освіти в III етапі олімпіад, серед 349 переможців по одній перемозі здобули 307 учнів (88 %), по дві – 32 (9 %), по три – вісім (2 %), зокрема:

– Гришук Віталій, учень 8 класу Комунального закладу загальної середньої освіти «Іваничівський ліцей № 1 Іваничівської селищної ради Волинської області», – диплом II ступеня з історії, два дипломи III ступеня з географії і біології;

– Дацюк Максим, учень 11 класу Опорного закладу загальної середньої освіти «Локачинський ліцей» Локачинської селищної ради Володимир-Волинського району Волинської області, – диплом II ступеня з математики, два дипломи III ступеня з біології та хімії;

Таблиця 1

Інформація щодо участі та рейтингових позицій команд від районів/ТГ/ліцеїв обласного підпорядкування у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів 2021/2022 н. р.

РДА/ТГ/ЗЗСО ОП/ предмет	Українська мова і література	Історія	Математика	Географія	Хімія	Інформатика	Фізика	Біологія	Англійська мова	Французька мова	Екологія	Астрономія	Німецька мова	Економіка	Інф. технології	Правознавство	Трудове	Польська мова і література	Іспанська мова
Володимир-Волинська РДА	1,00	0,75	0,55	0,20	0,22	0,00	1,00	0,55	0,00		0,25	0,33	1,00		0,60	0,29	0,25	0,50	
Камінь-Каширська РДА						3,00	0,29												
Ковельська РДА							0,45					0,50							
Луцька РДА	0,67	0,33	0,45	0,14	0,29	1,57	1,35	0,43	0,50		1,00	0,25	0,50	0,00	0,00	0,40	2,86	0,00	
Володимир-Волинська ТГ					5,00														
Ковельська ТГ		1,00					1,67					1,00							
Луцька ТГ	2,71	4,20	2,19	2,50	4,00	1,54	1,33	3,57	3,80	1,25	3,00	0,67	4,33	1,67	3,00	3,67		4,00	3,20
Нововолинська ТГ	1,00	1,75	1,40	3,00	0,50	0,33	1,00	2,75	1,67	5,00		2,75	2,00		0,00	3,00	1,00	1,33	0,00
Волинський науковий ліцей Волинської обласної ради	2,25	1,50	0,60	3,00	2,00	1,25	1,60	2,50	1,67		1,00	3,00			0,50	3,00			
Волинський обласний ліцей з посиленою військово- фізичною підготовкою імені Героїв Небесної сотні	1,50	2,00	0,80	1,25	0,00	1,00	0,50	0,33	1,00						0,50	0,00			
Володимир-Волинський ліцей «Центр освіти» Волинської обласної ради	0,00	0,33	1,00	0,00	1,00	1,00		0,00	1,00						3,00		3,00	0,33	
Княгининівський ліцей Волинської обласної ради	0,00	1,50				0,50		0,00	1,00				2,50		0,00			1,67	
Люблинецький ліцей Волинської обласної ради		0,00			0,00				0,00										
Нововолинський науковий ліцей Волинської обласної ради	1,75	0,00	1,00	0,50	2,50		1,44	0,33	0,33		0,00	2,00			0,00	0,50	0,00		

 * не брали участі
 0,00 * учасники не здобули перемоги
 * перша рейтингова позиція
 * третя рейтингова позиція
 * друга рейтингова позиція

– Добровольський Антон, учень 9 класу Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс № 9 Луцької міської ради» – два дипломи I ступеня з фізики і математики, диплом II ступеня з астрономії;

– Зінчук Михайло, учень 10 класу Нововолинського наукового ліцею Волинської обласної ради, – два дипломи II ступеня з математики і астрономії, диплом III ступеня з фізики;

– Корпач Назар, учень 11 класу Волинського наукового ліцею Волинської обласної ради, – два дипломи I ступеня з фізики, диплом II ступеня з інформатики й астрономії;

– Мелешук Андрій, учень 11 класу Комунального закладу загальної середньої освіти «Луцький ліцей № 14 імені Василя Сухомлинського Луцької міської ради», – три дипломи III ступеня з фізики, інформатики, астрономії;

– Огородніча Аліна, учениця 8 класу Опорного закладу загальної середньої освіти «Локачинський ліцей» Локачинської селищної ради Володимир-Волинського району Волинської області, – диплом II ступеня з математики, два дипломи III ступеня з хімії і географії;

– Шишко Сергій, учень 11 класу Волинського наукового ліцею Волинської обласної ради, – диплом I ступеня з географії, диплом II ступеня з української мови і літератури, диплом III ступеня з математики.

Найбільшу кількість перемог – чотири – здобули два школяри:

– Майко Денис, учень 10 класу Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс № 9 Луцької міської ради», – диплом I ступеня з математики, три дипломи II ступеня з фізики, інформатики, інформаційних технологій;

– Дикий Роман, учень 11 класу Нововолинського ліцею № 2 Нововолинської міської ради, – два дипломи II ступеня з математики та астрономії, два дипломи III ступеня з фізики та інформатики.

Аналізуючи кількість переможців, яких підготували освітяни, визначено, що 232 (80,5 %) педагоги підготували одного переможця, 38 (13,3 %) – двох, сім (2,4 %) – по три переможці, вісім (2,8 %) педагогів – по чотири, один (0,3 %) підготував п'ять переможців, два (0,7 %) – по шість, зокрема:

– Барабошко Світлана Анатоліївна, Опорний заклад загальної середньої освіти «Локачинський ліцей» Локачинської селищної ради Володимир-Волинського району Волинської області (три переможці, II, III – біологія, III – інформаційні технології);

– Відринський Богдан Володимирович, Сміль Юлія Володимирівна, Луцька спеціалізована школа I–III ступенів № 5 Луцької міської ради Волинської області (три переможці, два – II, один – III, інформаційні технології);

– Гісь Ігор Володимирович, Комунальний заклад загальної середньої освіти «Луцький ліцей № 14 імені Василя Сухомлинського Луцької міської ради» (три – III, інформатика);

– Глинюк Людмила Михайлівна, Комунальний заклад загальної середньої освіти «Заборольський ліцей № 32 Луцької міської ради» (три переможці, два – I, один – II, польська мова і література);

– Павловська Тетяна Петрівна, Нововолинський ліцей № 4 Нововолинської міської ради Волинської області (три переможці, один – I, два – II, біологія);

– Татарин Наталія Анатоліївна, Волинський науковий ліцей Волинської обласної ради (три переможці, два – II, один – III, хімія);

– Ярошевич Леся Ярославівна, Комунальний заклад «Луцька гімназія № 18 Луцької міської ради Волинської області» (три переможці, два – II, один – III, фізика);

– Баранович Олександр Олександрович, Комунальний заклад «Луцька гімназія № 4 імені Модеста Левицького Луцької міської ради Волинської області» (чотири переможці, один – I, два – II, один – III, фізика, астрономія);

– Волянчук Вадим Миколайович, Волинський науковий ліцей Волинської обласної ради (чотири переможці, один – II, три – III, інформатика, інформаційні технології);

– Горбач Алла Євгеніївна, Нововолинський ліцей № 1 Нововолинської міської ради Волинської області (чотири переможці, два – I, два – III, географія);

– Дзюба Олег Миколайович, Володимир-Волинський ліцей «Центр освіти» Волинської обласної ради (чотири переможці, один – I, два – II, один – III, інформатика, інформаційні технології);

– Євтушина Марія Василівна, Волинський науковий ліцей Волинської обласної ради (чотири переможці, один – I, два – II, один – III, історія, правознавство);

– Поліщук Наталія Вікторівна, Комунальний заклад «Луцька гімназія № 18 Луцької міської ради» (чотири переможці, два – I, два – II, іспанська мова);

– Силка Василь Сергійович, Комунальний заклад загальної середньої освіти «Луцький ліцей № 14 імені Василя Сухомлинського Луцької міської ради» (чотири переможці, два – II, два – III, фізика, астрономія);

– Ставецька Людмила Анатоліївна, Волинський науковий ліцей Волинської обласної ради (чотири переможці, один – I, два – II, один – III, географія);

– Шустік Лілія Степанівна, Нововолинський науковий ліцей Волинської обласної ради (п'ять переможців, один – I, три – II, один – III, фізика, астрономія);

– Дубенський Іван Васильович, Волинський науковий ліцей Волинської обласної ради (шість переможців, три – I, один – II, два – III, фізика, астрономія);

– Рибка Олена Борисівна, Комунальний заклад «Луцький навчально-виховний комплекс № 9 Луцької міської ради» (шість переможців, два – I, два – II, два – III, географія, економіка).

Відповідно до наказу Управління освіти і науки облдержадміністрації від 21 березня 2022 року № 94 «Про підсумки III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад 2021/2022 н. р.» відзначено дипломами 349 переможців та нагороджено грамотами 288 педагогів закладів загальної середньої освіти Волинської області. Дипломи та грамоти виготовлено в електронному форматі та розміщено на сайті Інституту в розділі «Учнівські олімпіади та конкурси/підрозділ „Олімпіади 2021/2022 н. р.: результати“».

Відповідно до спільного рішення журі III етапу олімпіад, у лютому–березні проведено відбірково-тренувальні збори, учасниками яких стали 82 учні (переможці обласного етапу з найбільшою кількістю балів) закладів освіти області, у тому числі з міста Луцька – 33, іногородніх – 49.

Відбірково-тренувальні збори кандидатів для участі у V етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів 2021/2022 н. р. проведено в очній формі з використанням дистанційних технологій.

IV етап Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів не проводився у зв'язку з відміною масових заходів, спричиненою воєнною агресією Російської Федерації проти України, відповідно до Указу Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні».

Висновки. Отже, цьогорічні результати олімпіадної діяльності доводять, що робота з обдарованою учнівською молоддю в реаліях сьогодення (епідеміологічні обмеження, воєнний стан) має функціонувати, зокрема із застосуванням сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Адже системність у роботі з обдарованими дітьми веде до успіху, створює простір для формування науково-пошукових, академічних здібностей школярів, молоді, педагогів.

Література

1. Кремень В. Нові вимоги до освіти та її змісту. *Виклик для України: розробка рамкових основ змісту (національного курикуліуму) загальної середньої освіти для 21 століття* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Рівний доступ до якісної освіти», 26–27 черв. 2007 р., м. Київ. Київ : ТОВ УВПК «Ексоб», 2007. С. 3–10.

2. Положення про Всеукраїнські учнівські Інтернет-олімпіади. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/uchnivski-konkursi/vseukrayinski-uchnivski-internet-olimpiadi>

3. Учнівські олімпіади 2021/2022 н. р.: аналітика, результативність : зб. інформ.-аналіт. матеріалів / уклад. А. В. Миколайчук. Луцьк : ВІППО, 2022. 100 с.

УДК 373.5.016:53

Г. П. Кобель,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри експериментальної фізики,
інформаційних та освітніх технологій ВНУ імені Лесі Українки,
доцент кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів ВІППО;
В. О. Савош,
кандидат педагогічних наук, завідувач відділу фізико-математичних дисциплін ВІППО

II тур Волинської учнівської інтернет-олімпіади з фізики

Наведено умови задач та їх авторські розв'язання для 7–11 класів II туру Волинської учнівської інтернет-олімпіади з фізики.

Ключові слова: швидкість, маса, температура, напруга, електрична ємність, індуктивність.

Kobel H. P., Savosh V. O. The 2nd Round of the Volyn Internet Student Olympiad in Physics.

Conditions of the problems and their authorial solutions for 7–11 grades of the 2nd round of the Volyn Internet Student Olympiad in Physics are given.

Key words: velocity, mass, temperature, voltage, electric capacity, inductance.

12 січня 2021 року в м. Луцьку проводився II тур Волинської учнівської інтернет-олімпіади з фізики. У ньому взяли участь 102 учні шкіл Волинської області. З них – 26 учнів 7 класу, 20 – 8-го, 23 – 9-го, 15 – 10-го і 18 учнів 11 класу.

Наводимо умови та авторські розв'язання задач другого туру.